

ŠTATÚT

Slovenského národného strediska pre ľudské práva

schválený Správnou radou Slovenského národného strediska pre ľudské práva 27. marca 2012 (uznesenie č. 320) podľa § 3a ods. 7 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov.

Preambula

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva zriadené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva na základe Projektu OSN (SLO/94/AH/2) „Založenie národného inštitútu pre ochranu a podporu ľudských práv“ a na základe Medzinárodnej dohody medzi vládou Slovenskej republiky a Organizáciou Spojených národov o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva (uverejnená v Zb. zákonov pod. č. 29/1995 Z. z.) s cieľom implementovať a podporovať moderný systém ochrany ľudských práv v Slovenskej republike,

- *je nezávislou právnickou osobou,*
- *je Národnou inštitúciou na ochranu ľudských práv v sieti Organizácie Spojených národov (NHRI so štatútom B),*
- *akceptuje Parížske princípy (Rezolúcia Valného zhromaždenia OSN č. 48/134 z 20. 12. 1993) a dbá na zabezpečenie pluralizmu ako jednej zo základných hodnôt a predpokladov ochrany a podpory ľudských práv, tak prostredníctvom výberu zamestnancov, ako aj pri vytváraní poradných orgánov, konzultačných a verejných fór a pri výbere ich členov,*
- *je Národnou inštitúciou pre posudzovanie dodržiavania zásady rovnoprávnosti (National Equality body) v rámci siete národných inštitúcií pre rovnoprávnosť Európskej únie (Equinet)*
- *a úzko spolupracuje s medzinárodnými ľudsko-právnymi organizáciami a inštitúciami (ICC – international coordination committee of NHRI, OFFICE of the UN high commissioner for Human Rights, EQUINET, ako aj inými medzinárodnými organizáciami v rámci OSN, Rady Európy, Európskej únie, OBSE) i s vnútroštátnymi organizáciami, ktoré sa zaoberajú podporou a ochranou ľudských práv, čím zabezpečuje interakciu vnútroštátneho systému ochrany ľudských práv s medzinárodným systémom ochrany ľudských práv.*

Článok 1

Úvodné ustanovenia

- 1) Štatút Slovenského národného strediska pre ľudské práva (ďalej len „Štatút“ a „Stredisko“) upravuje podrobnosti o vnútorných pomeroch Slovenského národného strediska pre ľudské práva¹⁾ v súlade s medzinárodnou zmluvou²⁾.
- 2) Na tento účel upravuje
 - a) ciele, hlavné úlohy a základnú činnosť Strediska.
 - b) niektoré činnosti Správnej rady Slovenského národného strediska pre ľudské práva (ďalej len „správna rada“) a predsedu správnej rady, ktoré neupravuje zákon, vrátane odmeny členov správnej rady za výkon funkcie člena správnej rady,
 - c) postavenie a niektoré činnosti výkonného riaditeľa Strediska (ďalej len „výkonný riaditeľ“), ktoré neupravuje zákon,
 - d) postavenie a sídla regionálnych kancelárií Strediska.
- 3) V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania podľa § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z., o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) sa všetky názvy funkcií a pozícií v tomto Štatúte rovnocenne vykladajú v ženskom aj mužskom rode.

Článok 2

Ciele, hlavné úlohy a základná činnosť Strediska

- 1) Podľa Projektovej dokumentácie Projektu OSN č. SLO/94/AH/2 Založenie národného inštitútu pre ochranu a podporu ľudských práv sú hlavnými cieľmi Strediska:
 - a) Rozvíjanie legislatívy o ľudských právach a pomoc pri jej vypracúvaní
 - b) Monitorovanie a upevňovanie správneho uplatňovania medzinárodných dohovorov a zákonov o ľudských právach
 - c) Rozvíjanie povedomia a poznatkov o ľudských právach,
 - d) Rozvíjanie a ochrana práv jednotlivcov a zraniteľných skupín.
- 2) Na dosiahnutie vyššie uvedených cieľov Stredisko plní úlohu:
 - Národnej inštitúcie v súvislosti s posudzovaním plnenia medzinárodných dohovorov, ktorých je Slovenská republika zmluvnou stranou vrátane dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania,
 - Vzdelávacej inštitúcie v oblasti ľudských práv všeobecne a práv detí ako aj dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania.
 - Odborného dokumentačného a informačného centra pre širokú verejnosť

¹⁾ § 3a ods. 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov

²⁾ Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Organizáciou Spojených národov o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva (uverejnená v Zb. zákonov pod. č. 29/1995 Z. z.)

i odborníkov a štátnej správy v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa a dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania.

- Centra monitoringu a poradenských služieb v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa a dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania.
- Centra poskytovania právnej pomoci a zastupovania obetí diskriminácie v súdnom konaní.

3) Ciele a stanovené úlohy Stredisko realizuje jednak činnosťami, ustanovenými v zákone³ a jednak činnosťami v súlade s Parížskymi princípmi⁴, podľa ktorých je poslaním národnej inštitúcie na ochranu ľudských práv:

a) predkladať vláde, národnej rade a inému kompetentnému orgánu z titulu poradnej inštitúcie odporúčanie, stanovisko, návrh a správu o akejkoľvek záležitosti, týkajúcej sa presadzovania a ochrany ľudských práv a zverejňovať ich. Tieto stanoviská, odporúčania, návrhy a správy sa môžu týkať nasledujúcich oblastí:

aa) akýchkoľvek administratívnych či legislatívnych opatrení, ako aj opatrení týkajúcich sa súdnych orgánov zameraných na zachovávanie a šírenie ochrany ľudských práv. V tejto súvislosti vnútroštátna inštitúcia preskúma platné administratívne a legislatívne opatrenia, ako aj zákony a návrhy zákonov a predloží také odporúčania, ktoré bude považovať za vhodné na zabezpečenie ich súladu so základnými princípmi ľudských práv. Ak to bude potrebné, táto inštitúcia odporučí prijatie novej legislatívy, zmien alebo doplnkov platnej legislatívy a prijatie alebo zmien a doplnkov administratívnych opatrení;

ab) akejkoľvek situácie porušovania ľudských práv, ktorou sa inštitúcia rozhodne zaoberať;

³Podľa § 1 ods. 2,3 a 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov Stredisko najmä:

- monitoruje a hodnotí dodržiavanie ľudských práv vrátane práv dieťaťa a dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania,
- zhromažďuje a na požiadanie poskytuje informácie o rasizme, xenofóbii a antisemitizme v Slovenskej republike,
- uskutočňuje výskumy a prieskumy v oblasti ľudských práv a práv dieťaťa a zhromažďuje a šíri informácie v tejto oblasti,
- pripravuje vzdelávacie aktivity a podieľa sa na informačných kampaniach cieľom zvyšovania tolerancie spoločnosti,
- zabezpečuje právnu pomoc (vrátane mediácie) obetiam diskriminácie, a je oprávnené zastupovať účastníkov v konaní vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona,
- vydáva odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona,
- vykonáva nezávislé zisťovania týkajúce sa diskriminácie,
- vypracúva a uverejňuje správy a odporúčania o otázkach súvisiacich s diskrimináciou,
- poskytuje knižničné služby a iné služby v oblasti ľudských práv,
- Stredisko každoročne do 30. apríla vypracúva a uverejňuje za predchádzajúci rok správu o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania v Slovenskej republike.

⁴ Rezolúcia Valného zhromaždenia OSN č. 48/134 z 20. decembra 1993

ac) prípravy správ o situácii v krajine v oblasti ľudských práv vo všeobecnosti, ako aj v špecifických záležitostiach;

ad) upriamenia pozornosti vlády na situáciu v ktorejkoľvek časti krajiny, kde sú ľudské práva porušované a predkladanie návrhov vláde na iniciatívy k náprave takejto situácie a v prípade potreby vyjadrenia názoru na postoj a reakcie vlády;⁵

- b) presadzovať a zabezpečovať harmonizáciu štátnej legislatívy, predpisov a praktík s medzinárodnými ľudskoprávnymi dohovormi, ktorých zmluvnou stranou je štát a ich účinné plnenie⁶ a podporovať ratifikáciu vyššie uvedených dokumentov alebo prístupenie k týmto dokumentom a zabezpečenie ich plnenia,⁷
- c) prispievať k správam, ktoré majú štáty predkladať orgánom a výborom Organizácie Spojených národov, ako aj regionálnym organizáciám na základe povinností vyplývajúcich zo zmlúv a tam, kde bude potrebné vyjadriť stanovisko k danej záležitosti s náležitým zreteľom na nezávislosť inštitúcie,⁸
- d) spolupracovať s Organizáciou Spojených národov a všetkými organizáciami v systéme Organizácie Spojených národov, s regionálnymi inštitúciami a vnútroštátnymi inštitúciami iných krajín kompetentnými v oblasti ochrany a presadzovania ľudských práv,⁹
- e) pomáhať pri formulovaní programov pre vzdelávanie a výskum v oblasti ľudských práv a zúčastňovať sa na ich realizácii i samostatne ich realizovať v školách, univerzitách a v odborných kruhoch,¹⁰
- f) propagovať ľudské práva a úsilie bojovať so všetkými formami diskriminácie a rasovej diskriminácie zvlášť prostredníctvom zvyšovania povedomia verejnosti, a to najmä šírením informácií a vzdelávaním a s využívaním všetkých masmédií.¹¹

Článok 3

Činnosť správnej rady a predsedu správnej rady

- 1) Predseda správnej rady zastupuje správnu radu navonok a koná v jej mene. Ak predseda správnej rady nemôže z vážnych dôvodov vykonávať túto činnosť, zastupuje ho v plnom rozsahu podpredseda správnej rady.

⁵Bod 3a Parížskych princípov.

⁶ Bod 3b) Parížskych princípov

⁷ Bod 3c) Parížskych princípov

⁸ Bod 3d) Parížskych princípov

⁹ Bod 3e) Parížskych princípov

¹⁰ Bod 3f) Parížskych princípov

¹¹ Bod 3g) Parížskych princípov

- 2) Predseda správnej rady uzatvára pracovnú zmluvu¹²⁾ s výkonným riaditeľom, ktorého zvolila správna rada, podľa osobitného predpisu.¹³⁾
- 3) Správna rada rozhoduje o výške mzdy a odmeny výkonného riaditeľa uznesením. Pri uzatváraní pracovnej zmluvy s výkonným riaditeľom a zmene pracovnej zmluvy je predseda správnej rady viazaný výškou mzdy, o ktorej rozhodla správna rada.
- 4) Za výkon funkcie člena správnej rady patrí členom správnej rady v zmysle tohto štatútu odmena.
- 5) O výške a spôsobe vyplatenia odmeny za výkon funkcie člena správnej rady (ďalej len „odmena“) rozhoduje, na základe finančných možností Strediska, správna rada uznesením. Odmena členovi správnej rady prináleží vtedy, pokiaľ sa zúčastnil všetkých riadnych zasadnutí správnej rady za príslušne kalendárne obdobie. V prípade, že sa člen správnej rady nezúčastnil všetkých riadnych zasadnutí správnej rady za príslušné kalendárne obdobie, prináleží mu pomerná časť odmeny podľa počtu absolvovaných riadnych zasadnutí správnej rady.

Článok 4 **Výkonný riaditeľ**

- 1) Výkonný riaditeľ je štatutárny orgán Strediska. Zastupuje Stredisko navonok a koná v jeho mene. V pracovnoprávných vzťahoch robí právne úkony za zamestnávateľa a rozhoduje o pracovnoprávných vzťahoch všetkých zamestnancov Strediska.
- 2) Výkonný riaditeľ plní úlohy, ktoré mu vyplývajú z osobitného predpisu¹⁴⁾ a z uznesení správnej rady.
- 3) Výkonný riaditeľ je povinný zúčastňovať sa na zasadnutí správnej rady, ak správna rada nerozhodne inak a predkladať jej materiály podľa § 3b ods. 6 zákona.
- 4) Výkonný riaditeľ je oprávnený predkladať správnej rade na jej zasadnutí svoje návrhy, vyjadrenia a stanoviská.
- 5) Výkonný riaditeľ vydáva, v súlade so Štatútom, Organizačný poriadok Strediska, vnútorné organizačné predpisy Strediska a ostatné riadiace akty (rozhodnutia) záväzné pre všetkých zamestnancov Strediska.

¹²⁾ § 42 ods. 2 Zákonníka práce.

¹³⁾ § 3a ods. 7 písm. b) a § 3b ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov.

¹⁴⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov.

- 6) Výkonný riaditeľ je oprávnený komunikovať s médiami; komunikáciou môže poveriť iného zamestnanca Strediska.
- 7) Počas neprítomnosti výkonného riaditeľa vykonáva právne úkony za Stredisko Vedúci kancelárie Strediska v rozsahu určenom výkonným riaditeľom.
- 8) Počas neprítomnosti výkonného riaditeľa robí právne úkony za zamestnávateľa v pracovnoprávných vzťahoch, s výnimkou vzniku, zmeny alebo skončenia pracovného pomeru Vedúci kancelárie Strediska v zmysle poverenia výkonným riaditeľom.
- 9) Vedúci kancelárie poverený podľa ods. 7 a 8 je oprávnený ukladať zamestnancom strediska pracovné úlohy, organizovať, riadiť a kontrolovať ich prácu a dávať im na ten účel záväzné pokyny.

Článok 5

Regionálne kancelárie Strediska

- 1) Regionálne kancelárie Strediska, ako vysunuté pracoviská Strediska sú zriadené na plnenie úloh Strediska v oblasti ľudských práv a základných slobôd vrátane práv dieťaťa podľa § 1 ods. 2, 3 a 4 zákona a podľa článku 2 ods. 3 tohto štatútu, pričom zabezpečujú tieto činnosti v oblasti svojho regionálneho pôsobenia⁸⁾. Činnosť regionálnych kancelárií metodicky ich riadi výkonný riaditeľ Strediska a v pracovnoprávných vzťahoch sú mu zamestnanci kancelárií priamo podriadení.
- 2) Regionálne kancelárie sú zriadené v Banskej Bystrici, v Žiline a v Košiciach.

Článok 6

Podrobnosti o organizačnom usporiadaní, personálnom zabezpečení a činnosti organizačných zložiek Strediska, úpravu vzťahov medzi jednotlivými organizačnými zložkami Strediska vrátane regionálnych kancelárií, oprávnenie na podpisovania, ako aj schému organizačnej štruktúry upraví Organizačný poriadok Strediska, ktorý vydá výkonný riaditeľ Strediska do 29. marca 2012.

⁸⁾ Pôsobnosť regionálnych kancelárií pre jednotlivé kraje:
RK v Banskej Bystrici pôsobí pre kraj Banskobystrický a kraj Nitriansky,
RK v Košiciach pôsobí pre kraj Košický a kraj Prešovský,
RK v Žiline pôsobí pre kraj Žilinský a kraj Trenčiansky.
Bratislavský kraj a Trnavský kraj sú v pôsobnosti Strediska v Bratislave.

Článok 7
Hospodárenie strediska

- 1) Stredisko pri hospodárení s prostriedkami pridelenými zo štátneho rozpočtu postupuje v súlade s právnymi predpismi upravujúcimi hospodárenie s týmito prostriedkami najmä. zákonom o rozpočtových pravidlách a zákonom o účtovníctve.
- 2) Pri nakladaní s finančnými prostriedkami získanými z iných zdrojov postupuje Stredisko podľa pravidiel, určenými na ich čerpanie.

Článok 8
Záverečné a zrušovacie ustanovenie

- 1) Štatút môže byť zmenený, prípadne zrušený rozhodnutím správnej rady.
- 2) Ruší sa Štatút Slovenského národného strediska pre ľudské práva z 1. marca 2010 ku dňu účinnosti tohto nového Štatútu.

Článok 9
Účinnosť

Tento štatút nadobúda účinnosť dňa 28.03.2012.

Mgr. Anton Martvoň, PhD.
predseda Správnej rady